

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De Catholica & Orthodoxæ Fidei Professione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

etiam est notitia præceptorum Decalogi & Ecclesiæ; quia sunt leges Ecclesiæ universales, à Fidelibus omnibus observandæ: & Orationis Dominicæ; quia ex una, Deum orare ac deprecari omnibus est necessarium: ex altera verò parte, omnium efficacissima id faciendi formula est Oratio Dominica, ut aliis DD. relatis volunt *cit.* Sanchez n. 9. & 10. & Palao p. 10. n. 8.

40. Quantumvis autem fideles prædicta ignorantes graviter peccent, nisi ignorantia, ob defectum facultatis & occasionis discendi, invincibilis sit: necessarium tamen necessitate Præcepti, etiam rudes sub mortali obligantis, non est, ut quis ea ordine ac memoriter possit recenfere: sed eorum saltem substantiam scire debet, ut de aliquo interrogatus dicere valeat, esse unum ex Mysteriis Fidei divinæ, Sanchez l. cit. n. 19. & Haunold, *cit. tract. 1. n. 414.* Unde,

41. Dubitatio tertia nascitur, an hujusmodi notitia sufficiat omnibus Christi Fidelibus? Certum est majorem exigi in iis, quibus Christianæ Fidei prædicatio defensionisque aut animarum cura ex Officio incumbit. Rationem reddit S. Thomas *cit. q. 2. art. 6.* quia, sicut Angeli Superiores, qui illuminant inferiores, notitiam de rebus divinis plenioram quam isti habent, teste S. Dionysio Areopagita *Hierarch. celest. cap. 12.* sic etiam superiores homines, ad quos spectat alios erudire, plenioram & magis distinctam, quam alii notitiam habere debent.

42. In specie Parochi & quicumque habentes officium & obligationem alios docendi, ut sunt Professores, Concionatores, & Confessarii, eam Mysteriorum Fidei scientiam habere debent; ut ea explicare, aliqualem de iis rationem reddere, & difficultatibus communiter occurrentibus satisfacere valeant; aliis enim idonei non

essent ad munus alios instruendi, *cit.* Suarez *disp. 13. s. & n. 6.*

Præ aliis autem Episcopi & Ecclesiarum Pastores Mysteriorum credendorum cognitione exactâ excellere debent; ut singulorum rationem omni postulanti reddere, Hæreticos redarguere, & contra eos Catholicam veritatem, non quidem ex tempore, sed permissâ deliberatione & adhibito aliorum consilio, propugnare & errores confutare possint, ut constat ex S. Paulo ad Titum *cap. 1. v. 9. can. Qui Ecclesiasticis 2. dist. 36. can. Omnes 6. dist. 38.* Trident. *Sess. 22. cap. 2. de Reformat.* & Pontificalis Romani *Rubric. de Ordinat. electi in Episc.*

ARTICULUS. III.

De Catholicæ & Orthodoxæ Fidei Professione.

SUMMARIUM.

44. Hanc introducendi ratio.
45. Ad eam emittendam de beneficiis curatis:
46. De Canonatu & Dignitate Cathedrali provis.
47. Sub pena amissionis fructuum,
48. Post Sententiam restituendorum, obligantur:
49. Quin tamen amittant Distributiones.
50. Ad eandem professionem omnes Ordinis Episcopalis,
51. Et Regulares etiam Prelati:
52. Professores, & ad Gradum literarum promovendi obligantur.
53. Eam per procuratorem edi posse, negantium.

54. Et affirm.

54. Et affirmantium verior opinio:
 55. Nisi Episcopi vel Apostolicò præceptò
 56. Statutò vel Consuetudine exigatur,
 ut per se ipsum edatur.

44.

UT Episcopi, parochi & alij quorum magisteriò & exemplò Religio Christiana & Fidei morumque doctrina Catholica in populo Christiano conservanda & propaganda ex Officio est, Orthodoxæ Veritati firmius inhaerent, & huic inimica atque erronea dogmata, quàm possent, procul removerentur, à Sacra & Oecumenica Synodo Tridentina *sess. 24. cap. 12. §. Provisi de Reformat.* salubriter introducta est Catholica Fidei publica Professio: ad quam cum juramento, se in Ecclesiæ Romanæ obedientia permanenturos, edendam secundum formam à Pio IV. *Constitut.* quæ incipit *Injunctum*, *Idibus Novemb. 1564. publicatâ* relata, sub peccato mortali obligantur

45.

Primò, provisum de quibuscunque beneficiis, animarum curam actualem (non merè habitualem) annexam habentibus: qui eam intra duos menses à die adeptæ, saltem quoad ipsam curam, pacificæ possessionis, in manibus Episcopi aut Vicarii generalis seu Officialis ipsius, etiam non admoniti, emittere tenentur, ex decreto Synodali *cap. 8. §. Provisi citr.* Barboza aliis DD. relatis in *cap. 12. cit. à n. 14.* & de Officio Parochi *cap. 4. à n. 1.*

46.

Secundò, provisum de Canoniatu vel dignitate in Ecclesia Cathedrali, tam Regulari quàm Seculari: qui, quantumcunque aliàs ab Episcopo sint exempti, Fidei tamen professionem coram ipso vel ejus Vicario generali & Capitulo intra duos menses, à die possessionis pacificæ sive admissionis ad participationem malsæ capitularis, facere tenentur ex decreto ejusdem *cap. 12. §. Provisi autem, Bar-*

boza de Canon. & dignit. cap. 17. à n. 1. & de Offic. Episc. alleg. 61. n. 6. De Canoniatu, inquam, & Cathedrali; De Canoniatu, inquam, & Cathedrali; quia de capellanis & portionibus in Cathedrali: de Canoniatu & Dignitate in Collegiata Ecclesia: uti & de beneficiis Simplicibus aliis provisum ad professionem illam decretò Conciliari non astringuntur, Sanchez *Lib. 2. Moral. cap. 5. n. 1. Palao Tract. 4. disp. 1. p. 19. n. 4.* & Barboza *cit. alleg. 61. à n. 13.*

Quodsi, tam de beneficio curato, 47. quàm de Canoniatu vel Dignitate Cathedrali provisum, intra duorum mensium terminum professionem illam culpabiliter omittant, imprimis ejus emittendæ obligatione non liberantur; quod terminus bimestris non finiendæ, sed implendæ obligationi penæque evitandæ, à S. Synodo fuerit constitutus, *arg. c. Cum dilecti 6. de Dolo, Azor p. 2. Instit. lib. 7. cap. 2. q. 5. Garcias p. 3. de Benef. cap. 3. n. 29.* & Barboza in *cap. 12. cit. n. 22.* Deinde in penam fructibus, ex ejusmodi beneficiis, non quidem intra bimestre, sed post istius lapsum, ab ultimo ejus die provenientibus privantur adeò; ut eos etiam professione postea facta non recuperent: nec, quoad eorum perceptionem, ipsis beneficii possessio suffragetur: sed illos non residentium instar convertere teneantur in usus pauperum, aut Ecclesiæ fabricæ applicare, *citr. Garcias à n. 30.* & Barboza *alleg. 61. cit. à n. 22.* ubi

Dubium est, an post bimestre lapsum ex beneficio provenientes, & in omniâ professionis penam amissi fructus ante Sententiam sint restituendi. Ratio dubitandi est; quia ex S. Synodi decreto professionem omittenti, quoad fructuum perceptionem, possessio non suffragatur, quod tamen fieret, si illi restituendi non essent ante sententiam; cum ante hanc fructus:

fructus facerent suos, eorumque jus & dominium acquirerent. Qua Ratione nixi *citt. Azor q. 1. Garcias n. 55. & Ugolinius de Offic. & potest. Episc. cap. 50. §. 16. n. 4.* illos ante omnem sententiam restituendos docent. Sed meliori Ratione hanc expectari posse defendunt laudati Sanchez *n. 10. Barbof. alleg. 61. n. 28. Palao n. 16. & Bonacina disp. 3. in Decalog. q. 2. p. 4. n. 3.* quòd S. Synodi decretum sit pœnale, & fructus quibus privat, ante omnem sententiam restituendos non exprimat: sicut id, quod de clericis non residentibus est, expressit *sest. 23. cap. 1. de Ref.* ut proinde locus sit interpretationi benignæ, ad fructum ipsò jure amissionum actualem restitutionem, ante sententiam saltem declaratoriam, in conscientia non adstringenti, *arg. e. Cum secundum 19. de Heretic. in 6.* Quare synodale decretum cum DD. *citt.* sic accipiendum est, ut beneficiato professionem omittenti post lapsum bimestre beneficii possessio non suffragetur, quò minus beneficii fructus avocari valeant, etiam post triennem illius possessionem: & post sententiam declaratoriam in conscientia sint restituendi.

49. Dubium secundò est, an professionis omissione amittantur & restitutioni obnoxia ita sint distributiones quotidianæ? Dubitandi Ratio est; quòd, cum hæ non nisi de præbenda provis obveniant, fructus sint ipsarum præbendarum. Verùm, quia de præbenda etiam provis non tituli, sed præsentia & ministerii personalis intuitu exhibentur, præbendarum & beneficiorum fructus propriè non sunt, eorumque nomine non veniunt in materia odiosa; ideòque earum perceptionem ac lucrum professionis omissione impediri, meritò negant Gonzalez *in Reg. 8. §. 7. Rram. n. 154. Mone-*

ta p. 2. de Distribut. q. 19. n. 39. citt. Garcias n. 60. & Barbola n. 30. excipiens, casum, quòd canonicus præter distributiones ullos fructus non percipit; ne, si tales quoque non amittantur, privationis pœna à Concilio lata omnino excludatur.

Tertiò, in Patriarchas, Primates, Ar- 50. chi- & Episcopos promovendi; qui orthodoxæ Fidei professionem in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, facere tenentur. Quod si quis renuerit, Episcopi comprovinciales Summum Pontificem statim admonere, interimque ab ejusdem reuuentis communione abstinere jubentur, ejusdem S. Concilii decreto *sest. 25. cap. 2. §. Idemque de Ref.* quam professionem ad Episcopatum promovendis etiam injunxit Gregorius XIV. *Constit. quæ incipit Onus Apostolica, edita 13. Martii 1591.*

Quartò, quorumcumque monaste- 51. riorum, conventuum, domorum aliorumque locorum Regularium, etiam Ordinum Militarium Prælati; his enim eadem Fidei professio secundum Trident. *cap. 12. cit.* injuncta est à Pio IV. *Constit. Injunctum cit.* cujus tamen usum non in omnibus Religionibus introductum; ac proinde, quod hac in re suæ Consuetudine receptum est, à singularum prælati observari posse, aliis DD. relatis censent Sanchez *cit. cap. 5. n. 3. Diana p. 3. tract. 2. resol. 78. & Tamburinus Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 8. q. 3. n. 2.*

Quintò, Doctores, Magistri, Re- 52. gentes & quicumque alii, cujuscumque facultatis vel artis professores, tam laici quàm clerici, & cujuscumque Ordinis Regulares: qui quacumque, sacram aut prophanam disciplinam vel artem etiam liberalem, in quacumque schola publica vel domo privata docere vel promoveri voluerint, ad orthodoxæ Fidei profess-

K

professionem adstringuntur *Constit. Pii V.* quæ incipit *Sacrofancta*, relatâ a *Rodri-quez Tom. 2. Regular. q. 72. art. 2.* quâ lata Sententiâ, sed non reservatâ Excommunicationis, & privationis omnium dignitatum, beneficiorum & officiorum, & ad eadem aliâque beneficia in posterum obtinenda inhabilitatis pœna decernitur in eos, qui ad Cathedram vel Gradum litterarium aliquem promoverint, sine prævia professione: & Gradus atque promotio irritatur, *cit. Sanchez n. 4. Palao n. 1. & Laiman Lib. 2. tract. 1. cap. 11. n. 7. in fine.* Cujus *Pianæ Constitutionis* dispositio in Electorali nostra Universitate accuratè observatur: et si eam, quoad pœnas, imò obligationem quoque non in omnibus Studiorum Universitatibus usu receptam videri, no- tent *Sanchez l. cit. & Suarez de Fide disp. 24. s. 6. n. 2.* quem tamen non ulum non tolerandum, existimat *Pignatell. Tom. 5. Consult. 56. n. 1.*

53. Dubium controversumque inter DD. est, an Fidei professio à personis ad eam obligatis edi valeat per procuratorem. Id enim negant *Ugolin. cit. cap. 50. n. 10. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. §. 7. Proam. n. 169. Garcias cit. cap. 3. à n. 24. Stephan. Gratian. Discept. cap. 166. cap. 22. & Sigism. à Bononia de Elest. dub. 50. n. 3.* Affirmant autè *Vivianus Lib. 15. de Jure patronat. cap. 3. n. 7. cit. Azor cap. 2. q. 6. Tamburin. q. 3. n. 11. Palao n. 10. Barbosa cit. alleg. 61. n. 20. Sperellus decis. 106. n. 7.* & apud hos alii calculò frequentiori.

Illi moventur primò, S. Congreg. Card. Interpp. declaratione & Rotæ geminâ decisione, illam personaliter præstandam supponentibus. Secundò, *c. Ego N. 4. de Jurejurando* textu, quò ad Episcopatum electum, ad Obedientiæ & fidelitatis juramentum Sedi Apostolicæ

per se ipsum præstandum, obligari desumunt ex verbis, *sic me Deus adjuvet & hac Sancta Dei Evangelia*: & ex tenore Bullarum Pontificiarum, quibus Papa, ut Fidei professionem suo nomine recipiat, certo Episcopo committere solet, ad parcendû laboribus & expensis aliâs subeundis, si eam coram ipso Papa emittere deberent: quâ commissione opus non foret, si professio edi posset per procuratorem; cum eam procuratori Romano committendo labores & expensæ magis evitentur. Tertio Ratione; quòd Fidei professio esse videatur actus personalis; cum sit assertio de assensu hominis interno: eamque exigendò subditos in Orthodoxa Fide & Apostolicæ Sedis obedientia confirmare Ecclesia intendat: ad quem finem personalis professio plurimum confert.

Isti præcipuè nituntur Regulâ, *Po- test quis per alium, quod potest facere per seipsum*, quæ est *68. in 6.* & locum habet, quoties id, quod potest, quis per alium, facere Canone vel Lege, proprium & personale factum exigente, non prohibetur, ut colligitur ex *l. 1. §. 2. & l. Mutus 43. ff. de Procurat. cujus §. 1. procuratoris datio adfruitur cuius jure non prohibito; atque idcirco Edictum de procuratoribus Prohibitorium, sive de re generaliter permisa nuncupatur, Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 3. n. 7. & Pirrhing. ad Rubric. de Procurat. n. 25.* Professio autem Fidei per alium edi non prohibetur ullò Jure: imò eam hoc permisam desumitur ex *can. Optatum 4. dist. 100.* quò textu Episcopo Argentinensi negatæ vel dilatæ concessionis Pallii ea quoque Ratio redditur; quòd *aliquem, quia hanc Fidei professionem, juramentò firmare non miserit, Turrecramata in can. cit.* Unde indubitatè arguitur, professionem per procuratorem fieri potuisse spectatò Veteri:

Veteri: cui Novissimo Jure nusquam derogatum; nec derogandi ratio fuit; cum S. Concilii decretis, & Constitutionibus Apostolicis præscripta Fidei professio aliud non sit, quam solenne juramentum, quò eam edens promittit, se ab Orthodoxa Fide & Ecclesiæ Romanæ obedientiam non recessurum: per procuratorem autem præstari juramenta, *c. fin. de Juram. calumn.* & fidelitatem atque obedientiam solenniter promitti posse, omnino exploratum sit ex *can. Tibi domino* 3. 1. junctâ Glosâ *V. Et jurare dist. 68. Et c. 1. §. Verùm de statu Regular. in 6.* neque mirum sit; cum per procuratorem matrimonium, quod ex Ecclesiæ Sacramentis est, iniuri, *c. fin. de Procurat. in 6.* & professio Religiosa emitti possit, *Panormit. inc. Accedens 24. de Prab. & dignit. n. 7.* Sylvester *V. Religio 3. q. 5.* *Speculat. de Procurat. §. 1. in fin. & Sanchez n. 7. cit.*

55. Ex duabus his Opinionibus, licet posterior sicut frequentiori DD. calculo approbata, & magis consentanea Juri istiusque rationi, ita praxi quoque recepta sit: non nihil tamen, & id saltem priori tribuendum est, procuratori locum eò saltem casu non esse, quò Fidei professionem personalem à Parocho vel Canonico Episcopus, ab isto Papa: à Prælato vel promovendo ad cathedram vel Gradum litterarium specialiter exigunt Ecclesiæ monasterii vel Academiæ statuta vel Consuetudo, ut *arg. §. Verum cit.* cum Franco *in §. cit. n. 2.* advertit. Sperellus *decis. cit. n. 42.*

56. Neque, seclusâ dispensatione, personalem professionem semper præceptam, evincit pro ea allegata S. Congreg. Declaratio vel Rotæ decisiones; quia istarum binario contrarium statuentium ternarium opponunt Masobrius *de Synodo*

Dicæces cap. 4. dub. 40. & Sperellus n. 37. ubi istam sive declarationem apocrypham vocat; vel emanasse, ait, in casu, quò personalem Fidei professionem Episcopus specialiter exegit.

Minus urget *c. Ego N. cit.* textus. cum, quia dici potest, eo relatam formam præscriptam Episcopo juranti per seipsum: tum verò, quia non apparet, cur non ut cætera sic finalia *c. cit.* verba Episcopi nomine proferre valeat procurator; cum id contingat, quando Fidei professionem Episcopus per procuratorem edit in manibus Papæ.

Majorem vim habet Ratio & Apostolicæ commissiones: quarum tamen, licet illa personalem professionem ad finem per hanc intentum valde conducere suadeat; iste verò, eam per seipsum edendam, non obscure supponat, ejus tamen per procuratorem etiam ab Episcopo editæ nullitatem, aut ita edendæ legalem obligationem nec istæ expriment, nec illa sive Ratio evincit, ut recte observat Palao *n. 10. cit. in fine.* Unde neque Canoniorum Praxis, neque etiam duorum Hispaniæ, quorum *cit.* Sanchez *n. 7.* meminit, neque Germaniæ nostræ Episcoporum, professionem illam aliquando per Procuratorem emittentium exempla, pro Juris Ecclesiastici transgressionibus habenda sunt & damnanda.

Cæterum, cum Ordinarius aut Viscator super emissâ Fidei professione ex Officio inquirat, eam editam exhibitâ scripturâ authenticâ aut fide dignorum testimonio probandi onus provisò DD. imponunt: dummodo beneficii possessio non sit decennalis; ex hac enim illam factam præsumi, docent *cit.* Palao *n. 12. & Barbosa n. 21.*